

แนวทางปฏิบัติ การสอบภาคปฏิบัติการสอบชุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน

1. วัตถุประสงค์ในการสอบ

เพื่อประเมินความสามารถของผู้สอบในการกำจัดหินน้ำลายและเกลารากฟันได้อย่างสมบูรณ์ภายใต้หลัก การยศาสตร์และการป้องกันการติดเชื้อข้ามคนที่เหมาะสม รวมทั้งประเมินความสามารถในการดูแลผู้ป่วยอย่างเหมาะสม เช่น กรณีผู้ป่วยมีภาวะโรคทางระบบ

2. คุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิ์สอบ

ผู้มีสิทธิ์สอบต้องมีการประสบการณ์ชุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน ผู้ป่วยโรคเหงือกอักเสบระดับปานกลางถึงมากหรือ ผู้ป่วยโรคปริทันต์อักเสบ หรือลงปฏิบัติงานรักษาผู้ป่วยโรคปริทันต์มาแล้วไม่น้อยกว่า 30 คาบ

3. วิธีการสอบ

3.1 การเตรียมการสอบ

3.1.1 ผู้ป่วยที่ใช้สอบ

ผู้ป่วยที่ใช้สอบเป็นผู้ป่วยโรคปริทันต์อักเสบที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการสอบ และได้รับการเห็นชอบจากอาจารย์ผู้คุมสอบ

3.1.2 ตำแหน่งฟันที่ใช้ในการสอบ

ได้รับการประเมินความเหมาะสมก่อนการสอบจากอาจารย์โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- สอบในฟันอย่างน้อย 4 ซี่ โดยต้องมีฟันกรามใหญ่อย่างน้อย 1 ซี่
- ในตำแหน่งที่สอบ ต้องมีฟันอย่างน้อย 2 ซี่ ที่มีร่องลึกปริทันต์อย่างน้อย 5 มิลลิเมตร มีการละลายของกระดูกเข้าฟัน ร่วมกับมีหินน้ำลายเหนียวเหลืองและใต้เหงือก

3.1.3 เวลาที่ใช้ในการสอบ

ใช้เวลาในการสอบไม่เกิน 2 ชั่วโมง

3.2 ข้อปฏิบัติในการสอบ

ผู้สอบจะต้องรับผิดชอบในการเตรียมผู้ป่วย อุปกรณ์และเครื่องมือที่จะใช้ในการสอบให้พร้อมและเหมาะสม ผู้สอบต้องเชิญอาจารย์ตรวจสอบสภาพความพร้อมก่อนเริ่มการสอบ และเชิญอาจารย์เพื่อประเมินผลการสอบเมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยผู้สอบต้องแจ้งอาจารย์ในกรณีดังต่อไปนี้

- 3.2.1. เกิดภัยอันตรายต่อเนื้อเยื่อในช่องปาก ที่ผิดไปจากการรักษาตามปกติ
- 3.2.2. เกิดความเสียหายต่อเครื่องมือที่ใช้ในการรักษา เช่น เครื่องมือชุดหินน้ำลายหัก
- 3.2.3. ผู้ป่วยมีเลือดออกมากผิดปกติ
- 3.2.4. ผู้ป่วยเกิดปัญหา หรืออาการผิดปกติทางการแพทย์ในระหว่างที่ให้การรักษา

3.3 ขั้นตอนการประเมิน และการให้คะแนน

อาจารย์จะทำการสังเกตและให้คะแนน ขณะที่ผู้สอบได้ทำการชุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน โดยประเมินความสามารถและให้คะแนนในส่วนต่างๆดังต่อไปนี้

คะแนนเต็ม 100 คะแนน แบ่งเป็น

- การเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน (Minor criteria)
 - 1. การจัดการดูแลผู้ป่วย 10 คะแนน
 - 2. การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และยูนิตทันตกรรม 10 คะแนน
- ระหว่างการปฏิบัติงาน (Minor criteria)
 - 3. การจัดตำแหน่งของผู้ป่วยและตำแหน่งของทันตแพทย์ 10 คะแนน
 - 4. การเลือกและทักษะการใช้เครื่องมือ 10 คะแนน
- ผลการอุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน (Major criteria)
 - 5. ความสะอาดของฟันเนื้อเหงือก (6 ตำแหน่ง/ซี่) 10 คะแนน
 - 6. ความสะอาดของฟันใต้เหงือก (6 ตำแหน่ง/ซี่) 30 คะแนน
 - 7. ความบาดเจ็บของเนื้อเยื่อข้างเคียง 20 คะแนน

3.4 เกณฑ์การตัดสินผล

ผู้สอบจะได้รับการตัดสินผลเป็นประเมิณผ่าน (Satisfied, S) หรือ ประเมิณไม่ผ่าน (Unsatisfied, U) โดย

- ผู้ผ่านการสอบ คือ ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 60 คะแนน และไม่เกิดข้อผิดพลาดร้ายแรงระหว่างการรักษา
- ผู้ไม่ผ่านการสอบ คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า 60 คะแนน หรือเกิดข้อผิดพลาดร้ายแรงระหว่างการรักษา โดยผู้ที่ได้ผลการประเมินเป็น U ต้องทำการสอบประเมินผลใหม่

ข้อผิดพลาดร้ายแรง ที่พิจารณาให้ต้องทำการสอบประเมินผลใหม่ เช่น

- การทำให้เกิดการฉีกขาดของเนื้อเยื่อในช่องปากอย่างรุนแรง หรือทำให้เนื้อเยื่อภายนอกช่องปากบาดเจ็บโดยปราศจากความระมัดระวัง
- อื่นๆตามดุลยพินิจตามกรรมการผู้คุมสอบ

หากมีข้อผิดพลาดข้อใดข้อหนึ่งจะปรับตกในการสอบครั้งนั้นทันที (Conjunctive criteria)

1. พบหินน้ำลายเนื้อเหงือกหลงเหลืออยู่เกิน 2 ตำแหน่ง
2. การควบคุมการติดเชื้อ และความสะอาดของบริเวณปฏิบัติงาน ไม่ถูกต้อง

3.5 หลักฐานประกอบการสอบ

1. Periodontal chart ที่แสดงถึงตำแหน่งฟัน และสภาวะปริทันต์ของฟันที่ใช้การสอบ
2. หนังสือยินยอมให้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลตามแบบฟอร์มของ ศปท.
3. แบบรายงานผลการสอบอุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน

ใบประเมินการสอบชุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน

วันที่ _____ เวลาเริ่มทำสอบ _____ เวลายุติการสอบ _____

ชื่อผู้สอบ _____ เลขที่ _____

ชื่อผู้ป่วย _____ เลขที่บัตร _____ ตำแหน่ง / ซี่ฟันที่สอบ _____

ขั้นตอน	Good	Fair	Poor
1. การเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน			
1.1 การจัดการดูแลผู้ป่วย - ทราบประวัติสุขภาพ - บันทึกสัญญาณชีพ - ให้การจัดการโรคทางระบบอย่างเหมาะสม (ถ้ามี)	10 ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วน 3 ข้อ	6 ปฏิบัติถูกต้องอย่างน้อย 2 ข้อ	0 ไม่ปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตั้งแต่ 2 ข้อขึ้นไป
1.2 การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และยูนิตทำฟัน	10 - เครื่องมือคมอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานทุกชิ้น - มีการจัดเตรียมอุปกรณ์บนยูนิตทันตกรรมอย่างถูกต้องตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ	6 - เครื่องมือคมเป็นส่วนใหญ่และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน - มีการจัดเตรียมอุปกรณ์บนยูนิตทันตกรรมอย่างถูกต้องตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ	0 - เครื่องมือไม่คมเกินกึ่งหนึ่ง หรืออยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน - ไม่มีการจัดเตรียมอุปกรณ์บนยูนิตทันตกรรมอย่างถูกต้องตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ
2. ระหว่างการปฏิบัติงาน			
2.1 การจัดตำแหน่งของผู้ป่วยและตำแหน่งของทันตแพทย์ - จัดตำแหน่งของผู้ป่วยได้ถูกต้อง - ทันตแพทย์มีท่านั่งถูกต้องตามหลักการยศาสตร์	10 ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วน 2 ข้อ	6 ปฏิบัติถูกต้องอย่างน้อย 1 ข้อ	0 ปฏิบัติไม่ถูกต้อง
2.2 การเลือกและทักษะการใช้เครื่องมือ - เลือกและใช้เครื่องมือถูกต้อง	10 ถูกต้องทุกครั้ง	6 ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่เกิน 1 ครั้ง	0 ปฏิบัติไม่ถูกต้องมากกว่า 1 ครั้ง

ขั้นตอน	Good	Fair	Poor
3. ผลการอุดหนุนน้ำลายและเกลารากฟัน *			
3.1 ความสะอาดของฟันเนื้อเหงือก (6 ตำแหน่ง/ซี่)	10 กำจัดหินน้ำลายเนื้อ เหงือกได้สะอาดทุก ตำแหน่ง	6 พบหินน้ำลายเนื้อ เหงือกหลงเหลือไม่เกิน 2 ตำแหน่ง	U พบหินน้ำลายเนื้อ เหงือกหลงเหลือเกิน 2 ตำแหน่ง
3.2 ความสะอาดของฟันใต้เหงือก (6 ตำแหน่ง/ซี่)	30 กำจัดหินน้ำลายใต้เหงือก ได้สะอาดทุกตำแหน่ง	18 พบหินน้ำลายใต้เหงือก หลงเหลือไม่เกิน 5 ตำแหน่ง	0 พบหินน้ำลายใต้เหงือก หลงเหลือเกิน 5 ตำแหน่ง
3.3 ความบวมเจ็บของเนื้อเยื่อ ข้างเคียง	20 ไม่มีการบวมเจ็บของ เหงือกและเนื้อเยื่อ โดยรอบ	12 มีการบวมเจ็บของเหงือก หรือเนื้อเยื่อโดยรอบไม่ รุนแรง	0 มีการบวมเจ็บของเหงือก หรือเนื้อเยื่อโดยรอบ อย่างรุนแรง
4. การควบคุมการติดเชื้อและความ สะอาดของบริเวณที่ปฏิบัติงาน **	S ถูกต้องทั้งหมด		U ไม่ถูกต้อง

* Major criteria

** Conjunctive criteria

คำนิยาม

1. Good examinee = ผู้สอบสามารถให้การรักษาโรคปริทันต์ด้วยชุดหินน้ำลายและเกลารากฟันได้ดี สามารถควบคุมการติดเชื้อได้ถูกต้อง และไม่ก่อให้เกิดการบวมเจ็บของเนื้อเยื่อข้างเคียงที่รุนแรง
2. Fair examinee = ผู้สอบสามารถให้การรักษาโรคปริทันต์ด้วยการชุดหินน้ำลายและเกลารากฟันได้ แต่มีสิ่งต้องแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม (Borderline)
3. Poor examinee = ผู้สอบไม่สามารถให้การรักษาโรคปริทันต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่สามารถควบคุมการติดเชื้อและความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานได้ และต้องสอบประเมินผลใหม่

แบบรายงานผลการสอบชุดหินน้ำลายและเกลารากฟัน
การสอบเพื่อประเมินความสามารถด้านทักษะคลินิกทันตกรรม
เพื่อประกอบการขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว _____

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน _____

นิสิต/นักศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย _____

มีผลการสอบชุดหินน้ำลาย ดังนี้

ผู้ป่วยชื่อ _____ เลขที่บัตร _____

ขั้นตอน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1 จัดการดูแลผู้ป่วย	10	
2 การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และเก้าอี้ทำฟัน	10	
3 การจัดตำแหน่งของผู้ป่วยและตำแหน่งของทันตแพทย์	10	
4 การเลือกและทักษะการใช้เครื่องมือ	10	
5 ความสะอาดของฟันเนื้อเหงือก	10	
6 ความสะอาดของฟันใต้เหงือก	30	
7 ความบาดเจ็บของเนื้อเยื่อข้างเคียง	20	
8 การควบคุมการติดเชื้อและความสะอาดของบริเวณที่ปฏิบัติงาน	S / U	
รวม	100	

สรุปผลการสอบชุดหินน้ำลาย

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน เนื่องจาก _____

ลงชื่อ.....
(.....)

วันที่.....

คณะกรรมการสอบเพื่อประเมินความสามารถด้านทักษะคลินิกทันตกรรม
ตามคำสั่งคณะกรรมการเพื่อประเมินความสามารถทางด้านทักษะคลินิกทันตกรรม ที่/.....